

OBEC PRIEPASNÉ – OBECNÝ ÚRAD PRIEPASNÉ

906 15 Priepasné č. 109

Civilná ochrana obyvateľstva

príručka pre obyvateľstvo obce Priepasné

**ČO MÁ KAŽDÝ VEDIET
V PRÍPADE OHROZENIA**

Vážení obyvatelia,

predkladáme Vám príručku, ktorá poskytuje základné informácie využiteľné pri ochrane života, zdravia alebo majetku v prípade ohrozenia.

Ľudia si uvedomujú riziká, ktoré ohrozujú ich život, zdravie alebo ich majetok až vtedy, keď sú priamymi účastníkmi havárií, živelných pohrôm, katastrof alebo teroristických útokov. Dôsledky takýchto mimoriadnych udalostí potvrdzujú, že neznalosť vhodného reagovania na vzniknutú situáciu alebo jej podceňovanie spolu s panikou znásobujú straty na životoch a zvyšujú počet zdravotných poškodení ľudí. I keď jednotlivец pri mimoriadnej udalosti nemôže zvrátiť beh udalostí, môže vhodnou voľbou správania výrazne znížiť dopad jej následkov vo svojom okolí. Cieľom tejto pomôcky je poskytnúť informácie o tom, ako reagovať na vznik mimoriadnej udalosti, čo robiť, keď je ohrozený život a zdravie, alebo ako postupovať, keď je ohrozený majetok.

Táto príručka Vám pomôže osvojiť si postupy a spôsoby činností na ochranu života a zdravia vašej rodiny, spolupracovníkov či spoluobyvateľov vo vašom najbližšom okolí v prípade vzniku mimoriadnej udalosti.

Peter Czere, starosta obce Prieasné

1. DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

Ak ste v ohrození života alebo zdravia, ak je ohrozený váš majetok, alebo ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život, zdravie alebo majetok iných občanov, dožadujte sa poskytnutia pomoci na nasledujúcich telefónnych číslach tiesňového volania:

v prípade požiaru, dopravnej nehody, ohrozenia následkom živelných pohrôm a iných mimoriadnych udalostí volajte

150 Hasičský a záchranný zbor

v prípade ohrozenia života a zdravia volajte

155 Zdravotnú záchrannú službu

v prípade ohrozenia následkom trestnej činnosti alebo jej oznámenia

158 Políciu

112 jednotné číslo tiesňového volania – integrovaný záchranný systém

2. VŠEOBECNÉ ZÁSADY PRI VYŽADOVANÍ POMOCI

Ak vyžadujete pomoc v tiesni, alebo pri oznamovaní správy o mimoriadnej udalosti uveďte:

- svoje meno a číslo telefónu, z ktorého telefonujete,
- druh udalosti (požiar, dopravná nehoda, povodeň, trestný čin a pod.),
- rozsah udalosti (požiar domu, bytu, lesa, ohrozenie života viacerých osôb, zaplavenie cesty, poľa, obce, a pod.),
- miesto udalosti,
- ak je na miesto udalosti sťažený prístup, uveďte spôsob prístupu, smer, odkiaľ je možné miesto udalosti dosiahnuť a druh prístupovej cesty (súkromná cesta, poľná cesta a pod.).

Po ukončení hovoru počkajte na spätné volanie operátora príslušnej záchranej služby alebo polície.

3. VŠEOBECNÉ ZÁSADY ČINNOSTI PRI OHROZENÍ

Uvedomte si, že najväčšiu hodnotu má ľudský život a zdravie a až potom záchrana majetku. **Pamätajte** na sebaobranu, poskytnutie prvej pomoci a vzájomnej pomoci v tiesni. **Rešpektujte** informácie poskytované prostredníctvom rozhlasu a televízie. **Nerozširujte** poplašné a neoverené správy.

Nepodceňujte vzniknutú situáciu a zachovajte rozvahu.

Netelefonujte zbytočne, aby ste počas mimoriadnej situácie nepreťažovali telefónnu sieť.

Pomáhajte ostatným, najmä starým, chorým a bezvládnym ľuďom, postarajte sa o deti.

Dodržiavajte pokyny pracovníkov civilnej ochrany a ďalších záchranných zložiek, orgánov štátnej správy a samosprávy.

Čo je ohrozenie?

Ohrozenie je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Čo je mimoriadna udalosť?

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária alebo katastrofa, ktorá ohrozuje život, zdravie alebo majetok.

Čo je mimoriadna situácia?

Mimoriadnou situáciou sa rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo na majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a počas ktorej sú vykonávané opatrenia na znížovanie rizík ohrozenia alebo postupy a činnosti na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

4. VAROVANIE OBYVATEĽSTVA

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne dopĺňané hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Ak zaznie varovný signál:

- nastáva mimoriadna situácia,
- podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje, počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlásením obecného rozhlasu.

Varovný signál: VŠEOBECNÉ OHROZENIE

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRI OHROZENÍ, ALEBO PRI VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI, AKO AJ PRI MOŽNOSTI ROZŠÍRENIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

2 - minútový kolísavý tón sirén

Kolísavým tónom sirén v trvaní 2 minút sa počas vojnového stavu a počas vojny vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu. Slovná informácia pri takomto ohrození obsahuje vymedzenia územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz "VZDUŠNÝ POPLACH"

Varovný signál: OHROZENIE VODOU

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRI OHROZENÍ NIČIVÝMI ÚČINKAMI VODY

6 - minútový stály tón sirén

Signál: KONIEC OHROZENIA

KONIEC OHROZENIA ALEBO KONIEC PÔSOBENIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

2 - minútový stály tón sirén bez opakovania

! POZOR !

Obec Priepasné nie je vybavená sirénou.

Ak v obci nie je siréna, varovné signály, koniec ohrozenia a informačné relácie sa vykonávajú prostredníctvom rozhlasu zo záznamového zariadenia (napr. CD, DVD, ...) a priamou hovorenou informáciou.

5. ČO ROBIŤ, KEĎ ZAZNIE SIRÉNA ?

(mimo doby pravidelného preskúšania)

Pri pobyte mimo budovu:

- Vyhl'adajte čo najrýchlejšie úkryt, poprípade vstúpte do najbližšej budovy.
- Ak sa nachádzate v domácnosti - zhromaždite celú rodinu a byt neopúšťajte.
- Nesnažte sa vyzdvihnúť deti zo škôl a predškolských zariadení, bude o ne postarané. Vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu (netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkanivami namočenými vo vode s rozpustenými saponátmi). Uzavretím priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného ohrozenia.
- Uhaste otvorený oheň a iné spaľovacie zariadenia.
- Sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riad'te sa podľa vysielaných pokynov.
- Telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky, najmä nevolajte čísla tiesňového volania.
- Postarajte sa o domáce a hospodárske zvieratá.
- Čakajte doma na ďalšie pokyny.

POZNÁMKA:

Overte si, či vo vašej blízkosti nie sú ohrození starí ľudia, chorí, neschopní pohybu !
Postarajte sa o deti bez dozoru ! Pri akejkol'vek činnosti zachovávajte pokoj a rozvahu !

6. ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENEJ ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTKOK

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku. Všeobecne pod nebezpečnými látkami rozumieme chemické, rádioaktívne alebo biologické látky. Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený deštrukciou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarenské zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok). Ohrozenie nebezpečnými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom.

7. V PRÍPADE ÚNIKU NEBEZPEČNEJ CHEMICKEJ LÁTKY

(alebo pri použití chemických zbraní)

Nebezpečné chemické látky spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože, alebo narušujú metabolizmus postihnutého. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosólov alebo plynu, prípadne môžu byť použité na zamorenie vodných zdrojov.

Ked' zaznie varovný signál sirény:**pri pobyte v budove**

- zostaňte vo vnútri, prípadne sa ukryte v úkryte (ak je dostupný),
- vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,
- pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
- riadťe sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- pripravte si evakuačnú batožinu,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky,
- poskytnite pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarajte sa o deti bez dozoru,
- zachovávajúte rozvahu a pokoj,
- budovu opustíte len na pokyn.

Ked' zaznie varovný signál sirény:**pri pobyte mimo budovu**

- zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,
- vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni, okamžite vyhľadajte ukrytie v budovách a postupujte ako pri pobyte v budove.

8. V PRÍPADE ÚNIKU NEBEZPEČNEJ BIOLOGICKEJ LÁTKY (alebo pri použití biologických prostriedkov)

Bakteriologické (biologické) nebezpečné látky môžu byť použité vo forme aerosólu (baktérie, vírusy) vytvoreného v ovzduší alebo uzatvorenom priestore priamo alebo prostredníctvom vetracích zariadení, vypustením infikovaného hmyzu (vši, blchy, muchy a podobne), infikovaním vodných zdrojov, potravín, alebo krmovín. Postihnutý použitie biologických prostriedkov spravidla nezistí ihneď po ich použití. Pri podozrení ich použitia sa výskyt zisťuje odberom vzoriek a následnou mikrobiologickou analýzou.

Pri podozrení z úniku alebo pri úniku biologickej látky resp. pri použití biologických prostriedkov postupujte tak, ako pri úniku nebezpečnej chemickej látky. Zvlášť treba:

- dôsledne dodržiavať karanténne hygienické, protiepidemiologické, protiepzootické opatrenia,
- sledovať informácie o situácii poskytované miestnou samosprávou,
- pravidelne kontrolovať telesnú teplotu,
- hlásiť podozrenie z ochorenia, alebo zvýšený výskyt ochorení osôb a zvierat orgánom obce alebo spádovému zdravotníckemu zariadeniu, prípadne orgánom civilnej ochrany,
- obmedzovať pohyb mimo budovu a budovu opúšťať iba na nevyhnutný čas (napríklad nákup základných životných potrieb),
- priebežne uskutočňovať v rámci svojich možností dezinfekciu vo svojich bytoch a v domoch.

Pri vyhlásení karantény platí zákaz zhromažďovania osôb a zákaz voľného pohybu mimo uzatvorených priestorov bez nasadených ochranných prostriedkov.

9. V PRÍPADE ÚNIKU RÁDIOAKTÍVNEJ LÁTKY (alebo pri použití jadrových zbraní)

- Čo najskôr sa ukryte v uzavretej miestnosti (najlepšie v pivničných priestoroch).
- Pokiaľ ste mohli prísť do styku s rádioaktívnymi látkami v čase, než ste sa stačili ukryť, potom:
 - pred vstupom do budovy kontaminovaný vrchný odev a obuv odložte do nepriepustného obalu a nepoužívajte ich,
 - dôkladne si umyte ruky, tvár a vlasy, vypláchnite si oči, ústa, vyčistite si nos a uši,
 - ak je to možné, osprchujte sa a vymeňte si bielizeň.
- Uzavrite a utesnite okná a dvere, vypnite ventilačné a klimatizačné zariadenia.
- Sledujte správy v hromadných informačných prostriedkoch.
- Pripravte si prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela.
- Jódové prípravky užite po obdržaní varovného signálu o vzniku radiačnej havárie atómovej elektrárne. Dávkovanie a spôsob použitia je uvedený v návode na krabíčke alebo v informačnom letáčku.
- Zabezpečte svoje potraviny a zásoby vody pred možnou kontamináciou uložením do obalov, chladničky, mrazničky alebo komory. Nepoužívajte nechránené potraviny, ovocie a zeleninu.
- Pripravte si evakuačnú batožinu.
- Čakajte na ďalšie pokyny.
- Postarajte sa o hospodárske zvieratá:
 - zatvorte ich a dajte im zásobu krmovín a vody na dva dni,
 - zásoby krmiva a vody zabezpečte pred kontamináciou prekrytím plachtou alebo fóliou z plastu a pod.

10. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI DOPRAVNEJ NEHODE VOZIDLA PREPRAVUJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky:

- odstavte vozidlo, podľa možností mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,
- ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky zastavte motor vozidla a urýchlene opustite zamorený priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,
- bez ohrozenia vlastného života zistite, čo sa stalo, v žiadnom prípade sa nepribližujte k havarovanému dopravnému prostriedku,
- oznámte nehodu hasičskej a záchrannej službe, zdravotnej záchrannej službe alebo polícii,
- nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť ňou kontaminované,
- po príchode záchranných zložiek sa riadte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

VŽDY PLATÍ !!!

- **Ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.**
- **Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.**
- **Únik z ohrozeného priestoru voľte kolmo na smer vetra.**

11. ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENIA POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI

O povodniach a záplavách hovoríme vtedy, keď sa zvýšia hladiny vodných tokov, voda vystúpi zo svojich korýt a zaplaví príľahlé územie.

12. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRED OHROZENÍM POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI

- Vytipujte si bezpečné miesto, ktoré nebude zaplavené vodou.
- Hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží umiestnite do vyššieho poschodia.
- Pripravte si vrecia s pieskom na utesnenie nízko položených dverí a okien.
- Pripravte si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni.
- Ak ste vlastníkom osobného automobilu, pripravte ho na použitie.
- Pripravte sa na evakuáciu osôb, zvierat.
- Upevnite veci, ktoré by mohla odniesť voda.
- Pripravte si evakuačnú batožinu.

13. ZÁSADY SPRÁVANIA SA V OBDOBÍ POVODŇÍ A ZÁPLAV

- Opustite ohrozený priestor.
- Netelefonujte, len v prípade tiesňového volania.
- V prípade vyhlásenia evakuácie dodržujte zásady pre opustenie ohrozeného priestoru, rešpektujte pokyny povodňovej komisie obce.
- V prípade časovej tiesne sa okamžite presuňte na vytipované miesto, ktoré nebude zaplavené vodou.
- Nešírte paniku a nerozširujte neoverené správy.

14. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PO POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

- Nechajte si skontrolovať stav obydľia (statická narušenosť, obyvateľnosť), rozvody energií (plyn, elektrická energia), stav kanalizácie a rozvod vody.
- Zabezpečte likvidáciu uhynutých zvierat, poškodených potravín, poľnohospodárskych plodín zasiahnutých vodou, riadte sa pokynmi hygienika.
- Informujte sa o miestach humanitárnej pomoci.
- Kontaktujte príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd.

15. ČINNOSŤ PRI NUTNOSTI URÝCHLENÉHO OPUSTENIA OHROZENÉHO PRIESTORU

V prípade, ak musíte rýchlo opustiť priestor ohrozenia, alebo sa nachádzate v uzatvorených priestoroch, vykonajte nasledovné opatrenia:

- Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
- Pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.).
- Uzamknite byt.
- Presvedčíte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
- V prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti, starí alebo nevládni ľudia - pomôžte im.
- Sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození.
- Dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu.
- Použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela.
- Priestor opúšťajte najkratšou cestou, podľa možností **kolmo na smer vetra**.
- Vždy zachovávajte rozvahu!

16. ODPORÚČANÁ HMOTNOSŤ A ZLOŽENIE ÚKRYTOVEJ A EVAKUAČNEJ BATOŽINY

Odporúčaná hmotnosť úkrytovej batožiny: 10 - 15 kg

Odporúčaná hmotnosť evakuačnej batožiny: do 15 kg pre deti, do 25 kg pre dospelých, do 5 kg príručná batožina

Čo vám nemá chýbať v batožine:

- osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
- osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2-3 dni,
- predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
- náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- prikrývka, spací vak,
- vrecková lampa, sviečka a zápalky,
- ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón),
- pre deti nezabudnite pribaliť hračku.

Zoznam vecí, ktoré je zakázané brať do úkrytu:

- zbrane všetkého druhu, alkohol a iné návykové látky, zapáchajúce a ľahko zápalné látky,
- objemné predmety, kočíky, periny a pod.,
- domáce zvieratá, psy, mačky a iné,
- zapalovače, cigarety, ponorné variče, jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.

17. ZÁSADY SPRÁVANIA SA V ÚKRYTOCH

V objekte, ktorý slúži ako jednoduchý úkryt budovaný svojpomocne (JÚBS) je treba dodržiavať tieto hlavné zásady:

- Správajte sa zodpovedne a riad'te sa pokynmi krízového štábu obce.
- Neplytvajte vodou a potravinami.
- Udržujte čistotu a poriadok.
- Nepohybujte sa zbytočne po úkryte a nehovorte hlasno.
- Chovajte sa pokojne, vzájomne si pomáhajte.
- Nefajčite, nepoužívajte otvorený oheň a elektrické spotrebiče.

18. IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochranu dýchacích ciest a očí, ak neboli vydané ochranné masky a prostriedky na ochranu povrchu tela.

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sa používajú najmä pri:

- presune osôb do úkrytov,
- úniku z priestoru zamoreného nebezpečnou látkou,
- prekonávaní zamoreného priestoru,
- evakuácii obyvateľstva.

Ochrana hlavy

Odporúča sa použiť čiapky, šatky, šály, cez ktoré je vhodné natiahnuť kapucňu, prípadne nasadiť ochrannú prilbu (najlepšie cyklistickú, pracovnú, lyžiarsku a podobne). Najvhodnejším spôsobom ochrany úst a nosa je prekrytie týchto častí kusom flanelovej tkaniny alebo froté uterákom mierne navlhčeným vo vode, vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej. Oči chránime okuliarami uzavretého typu. Vetracie prieduchy na okuliároch prelepíme lepiacou páskou.

Ochrana trupu

Všeobecne platí zásada, že každý druh odevu poskytuje určitú mieru ochrany, pričom väčší počet vrstiev zvyšuje koeficient ochrany. Na ochranu môžete použiť dlhé zimné kabáty, bundy, nohavice, kombinézy, šuštiakové športové súpravy. Použité ochranné odevy je nutné dostatočne utesniť na krku, rukávoch a nohavičiach. Netesnené zapínanie a rôzne nežiaduce trhliny v odeve je nutné prelepiť lepiacou páskou. Ku všetkým ochranným odevom je vhodné použiť nepremokavý plášť (napr. plášť do dažďa) alebo plachtu prehodenú cez hlavu.

Ochrana rúk a nôh

Veľmi dobrým ochranným prostriedkom rúk sú gumené rukavice. Pre ochranu nôh sú najvhodnejšie gumené a kožené čizmy, kožené vysoké topánky. Pri použití nízkych topánok je vhodné zhotoviť si návleky z igelitových vrecúšok alebo tašiek.

Pri použití improvizovanej ochrany je potrebné dodržiavať nasledujúce zásady:

- celý povrch tela musí byť zakrytý,
- všetky ochranné prostriedky je nutné čo najlepšie utesniť,
- na dosiahnutie vyšších ochranných účinkov kombinujte viac ochranných prostriedkov, alebo použite odev v niekoľkých vrstvách.

19. ZÁSADY PRVEJ POMOCI

PRVÁ POMOC - je súbor jednoduchých opatrení, ktoré môžu byť použité v každom čase, na každom mieste a ktoré môžu:

- zachrániť život,
- zabrániť zhoršeniu zdravotného stavu,
- urýchliť zotavenie.

Ako postupovať?

- Bez ohrozenia vlastného života zistíte, čo sa stalo,
- ako prvého vždy ošetríte najviac postihnutého,
- zabezpečíte privolanie sanitky, lekára, alebo dopravu zraneného do zdravotníckeho zariadenia.

Ako poskytnúť prvú pomoc?

- Zastavte život ohrozujúce krvácanie,
- pri bezvedomí - zaistíte voľnosť dýchacích ciest,
- pri zástave dýchania - poskytnite umelé dýchanie,
- pri zástave srdca - poskytnite nepriamu masáž srdca,
- venujte pozornosť protišokovým opatreniam.

P a m ä t a j t e !

- Nepotrebuje osobitné vybavenie – improvizujte!
- Nepreceňujte svoje sily, neohrozte samého seba, nehýbte s postihnutým viac, ako je nevyhnutné!

20. KAM ÍŠŤ V PRÍPADE VYHLÁSENIA EVAKUÁCIE ?

V obci Priepasné sa počíta s možnosťou vyhlásenia mimoriadnej situácie a krátkodobej evakuácie obyvateľstva z ohrozenej časti obce do neohrozených priestorov obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti (napr. pri **požiarí, lokálnej povodni, havárii vozidla prepravujúceho nebezpečné látky s následkom úniku nebezpečných látok, oznámení o uložení výbušniny, ...**).

Priestory umiestnenia evakuovaných určí podľa konkrétnej situácie **krízový štáb obce**. S veľkou pravdepodobnosťou to však bude objekt Obecného úradu Priepasné alebo Materskej školy Priepasné.

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva reláciou v obecnom rozhlase.

O skončení ohrozenia budú obyvatelia informovaní prostredníctvom reláciou v obecnom rozhlase.

Po skončení ohrozenia sa evakuované osoby podľa pokynov **krízového štábu obce** budú môcť vrátiť do svojich domovov.

Obec Priepasné nemá stanovenú úlohu ubytovať evakuovaných z iných obcí.

Evakuáciu osôb a materiálu vyhlasuje, riadi a odvoláva starosta obce, v jeho neprítomnosti ním poverený zástupca. Na evakuácii osôb a materiálu sa podieľajú zamestnanci obce a iné osoby podľa predurčenia starostu obce. Zamestnanci podieľajúci sa na evakuácii daného zariadenia si môžu vziať so sebou svoje deti vo veku do 15 rokov.

Osoby (chorí) zo zariadení sociálnych služieb tvoria samostatnú skupinu evakuantov.

Evakuácia osôb sa vykonáva v rámci obce pešo, v prípade potreby sa vykonáva dopravnými prostriedkami, na základe vyžiadania starostu obce aj prostriedkami špeciálne upravenými.

Za organizačné, materiálne a technické zabezpečenie evakuácie zodpovedá starosta obce.

Po vyhlásení evakuácie postupujte nasledovne:

- Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
- Pripravte si a vezmite so sebou evakuačnú batožinu podľa bodu 16.
- Uzamknite byt.
- Presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
- V prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti, starí alebo nevládni ľudia - pomôžte im.
- Sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození.
- Dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu.
- Vykonajte presun do evakuačného strediska podľa ich pokynov.

UPOZORNENIE !

Viete kde máte doma hľadať ?

- hlavný uzáver plynu
- hlavný vypínač elektrickej energie
- hlavný uzáver vody
- sú tieto funkčné a máte k nim zodpovedajúce kľúče (nástroje ?)

Viete kde máte uložené osobné doklady a dôležité dokumenty ako:

- poisťné zmluvy (domácnosť, auto, úrazy, zodpovednosť za škody),
- záručné listy od nábytku, domácich prístrojov a zariadení,
- rôzne zmluvy - nájmy, pôžičky, úvery, sporenie, platobné výmery.....,
- list (y) vlastníctva, rodné listy, sobášny list.....,
- doklady od osobných účtov, platobné a úverové karty, vkladné knižky.....
- hotovosť,
- iné dôležité dokumenty - zmluvy na dodávky vody, elektrickej energie, plynu, daňové vyhlásenia, zdravotná dokumentácia, oprávnenia,
- cestovné a osobné doklady, doklady o priebehu zamestnaní.....

Dôležité dokumenty - doklady doporučujeme všetky bezpečne ukladať na jedno miesto, aby v prípade vzniku mimoriadnej udalosti s následnou evakuáciou (požiar, záplavy, víchrica, havária spojená s únikom nebezpečnej látky a pod.) nevznikol chaos pri ich hľadaní, prípadne niektoré nezostali v mieste bydliska.

Nie vždy sa mimoriadna udalosť skončí nasťahovaním sa do bytu a odstránením vzniknutých škôd. Môže sa stať, že po návrate domov nebude Vaše bydlisko existovať.

Viete si predstaviť následné vybavovanie napr. poistnej udalosti bez zmlúv, potvrdení o platbe, bez záručných listov prípadne osobných dokladov; viete si predstaviť najhorší prípad - zostať bez všetkých osobných dokladov, dokladov o vlastníctve bytu a zariadenia, osobného automobilu, zdravotnej dokumentácie - len tak s holými rukami "na ulici" a potom sa pokúsiť vybaviť si potvrdenia o tom kto ste, kde máte trvalý pobyt, že ste mali pozemky, dom, garáž a auto, poistky na tieto veci a že ste ich aj riadne zaplatili; že ste mali účet a platobnú kartu ...?

21. KRÍZOVÝ ŠTÁB OBCE

Krízový štáb obce Priepasné

bude vykonávať činnosť v budove Obecného úradu Priepasné, Priepasné č. 109, na 1. poschodí, v kancelárii starostu obce - tel. 034/ 6547435 alebo mobil 0907 747667.

V prípade priameho ohrozenia budovy obecného úradu bude krízový štáb obce pracovať v budove Materskej školy Priepasné – mobil 0917 870527.

22. ODPORÚČANÝ POSTUP PRI EVAKUÁCI OBYVATELSTVA PODĽA ROZDELENIA DO SKUPÍN

a.) Deti zo škôl a školských zariadení

- deti umiestnené v materských školách sa po vyhlásení evakuácie odovzdajú rodičom a evakuujú sa v skupine ostatného obyvateľstva,
- deti zo základných škôl sa posielajú domov a evakuujú sa v skupine ostatného obyvateľstva,
- deti nevyzdvihnuté zo škôl a školských zariadení a deti zo školských zariadení s celodennou starostlivosťou sa evakuujú so školským zariadením, - školy a školské zariadenia plnia funkciu evakuačného strediska.

b.) Matky v domácnostiach s deťmi predškolského veku, s deťmi vyzdvihnutými alebo poslanými domov z predškolských a školských zariadení sa evakuujú prostredníctvom evakuačného strediska, ktoré zriaďuje obec.

c.) Zdravotne postihnutí občania v domácnosti evakuujú s rodinnými príslušníkmi alebo s osobami, ktoré poskytujú opatrovateľskú službu.

d.) Deti zo zdravotníckych zariadení, ktorým sa rozumie napr. dojčenský ústav, pôrodnice a detské oddelenie nemocnice, a deti zo zariadení sociálnej starostlivosti sa zásadne evakuujú s týmto zariadením. Zariadenie zároveň plní funkciu evakuačného strediska. Tieto deti sa ubytovávajú v zariadeniach obdobného druhu v miestach ubytovania evakuovaných.

e.) Ostatní chorí zo zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnej starostlivosti sa evakuujú s týmito zariadeniami do vopred určeného obdobného, podmienkami zodpovedajúceho zariadenia. zariadenie plní funkciu evakuačného strediska.

f.) Evakuáciu ostatného obyvateľstva riadi **KRÍZOVÝ ŠTÁB OBCE** PO EVAKUAČNÝCH STREDISKÁCH.

Upozornenie !

Všetky presuny do vzdialenosti 5 km sa vykonávajú peši. Pre matky s deťmi do 3 rokov, pre starých a imobilných ľudí budú do 4 hodín po vyhlásení evakuácie pristavené na požiadanie vozidlá, ktoré ich odvezú priamo do miest ubytovania.

Poznámka:

V prípade úniku nebezpečnej látky zo stacionárnych zdrojov alebo pri ich preprave, bude vyhlásená evakuácia ohrozeného územia. O skončení ohrozenia budú obyvatelia informovaní a budú sa môcť vrátiť do svojich domovov.

23. KDE DOSTANETE PROSTRIEDKY INDIVIDUÁLNEJ OCHRANY ?

UPOZORNENIE!

Obec Priepasné už neskladuje materiál CO. Vzhľadom k tomu, že bol značne znehodnotený vekom, bol odovzdaný do skladu CO v Slovenskej Lupči.

Je možné použiť iba improvizované ochranné prostriedky, ktoré si každý sám vytvorí podľa bodu 18. !!!

24. UKRYTIE

Úkrytie obyvateľstva sa realizuje pri vzniku mimoriadnych udalostí (MU) resp. po vyhlásení mimoriadnych situácií (MS). Problematiku úkrytov rieši Vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov.

Na zabezpečenie ochrany obyvateľstva za MU a MS sa už v mierovej dobe budujú a pripravujú ochranné stavby, ktoré sa podľa ochranných vlastností členia na :

- a) dolné úkryty
- b) plynottesné úkryty
- c) jednoduché úkryty budované svojpomocne
- d) chránené pracoviská.

Odolné úkryty (OÚ) sú odolné stavby

- a) na ochranu proti vonkajšiemu statickému a dynamickému zaťaženiu,
- b) na zabezpečenie plynottesnosti stavby,
- c) na zabezpečenie dodávky filtrovaného vzduchu pre ukrývaných,
- d) na utvorenie podmienok na dlhodobý pobyt ukrývaných, a to najmenej na päť dní.

Plynottesné úkryty (PÚ) sú ochranné stavby a priestory, ktoré

- a) zabezpečujú plynottesnosť stavby,
- b) zabezpečujú dodávku filtrovaného vzduchu pre ukrývaných,
- c) utvárajú podmienky na krátkodobý pobyt ukrývaných, a to najmenej na dva dni.

Za jednoduché úkryty budované svojpomocne (JÚBS) sa wybierajú vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb, ktoré po vykonaní špecifických úprav musia zabezpečovať čiastočnú ochranu pred účinkami mimoriadnych udalostí

Chránené pracoviská sú ochranné stavby, ktoré slúžia civilnej ochrane na zabezpečenie úloh súvisiacich

- a) s ochranou štátnych orgánov,
 - b) s organizovaním a riadením záchranných, lokalizačných a likvidačných prác na zemi.
- Chránené pracoviská sa zriaďujú vo vybraných odolných a plynottesných úkrytoch budovaných v mieri.

Na území obce Priepasné nie sú vybudované odolné ani plynottesné úkryty, teda úkryty s filtračným a ventilačným zariadením.

Na ukrytie obyvateľov obce Priepasné je možné využiť pivničné (suterénne) priestory budov (aj rodinných domov), ktoré počas mimoriadnej situácie budú prispôbené – spohotovené a budú slúžiť obyvateľstvu ako jednoduché úkryty budované svojpomocne (JÚBS). Dôležité je, aby v týchto priestoroch alebo v ich tesnej blízkosti bol prívod pitnej vody a WC. Na ukrytie nie sú vhodné montované objekty.

Spohotovenie týchto JÚBS zabezpečí obyvateľstvo vlastného objektu.

Obyvateľstvo bývajúce v rodinných domoch sa bude ukrývať vo vlastných suterénnych – pivničných priestoroch, ktoré sa v čase ohrozenia prispôbia na JÚBS.

Občania, ktorí nemajú pivničné priestory sa ukryjú u susedov, blízkej rodiny, atď.

Ukrývané obyvateľstvo v JÚBS za stavu chemického, biologického a rádioaktívneho nebezpečenstva musí počas ukrývania používať prostriedky PIO – masky, alebo improvizované prostriedky ochrany, nakoľko tieto JÚBS nie sú vybavené potrebným filtračno – ventilačným zariadením.

Obr. Grafické znázornenie možných úprav okien JÚBS

25. PREDAJ ZÁKLADNÝCH DRUHOV POTRAVÍN A INÝCH TOVAROV V PRÍPADE VEĽMI ZÁVAŽNÝCH KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ

Pre prípad vzniku **veľmi závažných krízových situácií spôsobených napríklad rozsiahlym výpadkom dodávky elektriny, plynu a s tým spojeným prerušením dodávok najzákladnejších potravín a iných tovarov**, má obec Prieipasné v zmysle zákona NR SR č. 179/2011 Z.z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších, vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 473/2011 Z. z. ktorou sa upravujú podrobnosti o predaji životne dôležitých tovarov s využitím mimoriadnych regulačných opatrení a o odberných oprávneniach v znení neskorších predpisov, v súlade s Metodickým usmernením systému zabezpečenia zásobovania životne dôležitými tovarmi pre obyvateľov postihnutých krízovou situáciou (vydané MH SR pod číslom 27895/2016-1020-51389 s účinnosťou od 19.09.2016) a v súlade s Pokynom č. 2/2019 ministra hospodárstva Slovenskej republiky, pripravený systém opatrení v zásobovaní obyvateľov obce.

Týmito opatreniami je stanovený postup pre jednotlivé subjekty:

- obec a jej výdajne odberných oprávnení,
- osoby ktoré podnikajú v oblasti obchodu a budú predávať tovary,
- obyvateľov, ktorí sa nachádzajú na území, na ktorom je vyhlásené mimoriadne regulačné opatrenie.

Životne dôležitým tovarom je taký tovar, ktorého nedostatok počas krízovej situácie môže ohroziť zdravie alebo život alebo ohroziť plnenie úloh ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a ostatných zložiek.

Za takéto tovary sa považujú: *múka, tuky, mlieko, mäso, vajcia, cukor, ryža, zemiaky, soľ* a ďalšie tovary, ak o nich rozhodne vláda SR nariadením, alebo ich predaj s využitím mimoriadnych regulačných opatrení nariadi okresný úrad v sídle kraja.

Na predaj tovarov možno v čase krízovej situácie vyhlásiť tieto mimoriadne regulačné opatrenia:

- a) *cenová stabilita tovarov* - znamená udržanie cien tovarov na úrovni cien, ktoré platili v deň vyhlásenia núdzového stavu, výnimočného stavu, vojnového stavu alebo v deň vypovedania vojny; ak mimoriadne regulačné opatrenie na zabezpečenie cenovej stability tovarov trvá *viac ako 72 hodín*, nesmie cena tovaru prekročiť úroveň jeho priemernej ceny platnej v prevádzkarni v oblasti obchodu počas uplynulých *30 dní*,
- b) *predaj obmedzeného množstva tovarov* - spočíva v tom, že pri vybraných druhoch životne dôležitých tovarov je stanovené neprekročiteľné množstvo, ktoré môže byť predané spotrebiteľom *pri jednom nákupe v jednom kalendárnom dni jednému kupujúcemu*, v sieti prevádzkarní v oblasti obchodu, po predložení *nákupného preukazu*, v ktorom sa vyznačí nakúpené množstvo tovarov,
- c) *predaj tovarov na prídely* v sieti prevádzkarní v oblasti obchodu je ich predaj fyzickým osobám na základe *prídellových lístkov* podľa jednotlivých *kategórií osôb* (*D 06, D 1, D 18, A*).

Odberným oprávnením je písomný dokument, ktorý **oprávňuje fyzickú osobu na nákup** životne dôležitých tovarov počas vyhlásených mimoriadnych regulačných opatrení. Odberným oprávnením je:

- nákupný preukaz
- pridelový lístok.

Upozorňujeme, že cenu tovaru musí kupujúci zaplatiť tak, ako pri bežnom nákupe !!!

Obyvateľstvo je podľa veku rozdelené do jednotlivých kategórií, pre ktoré sú určené minimálne množstvá spotreby vybraných tovarov nevyhnutných na prežitie osôb:

- D 06 - dojčatá 0 - 6 mesiacov
- D 1 - dojčatá 6 - 12 mesiacov
- D 18 - deti 1 - 18 rokov
- A - dospelí.

Pripomíname, že tento systém v zásobovaní je pripravený len pre prípad, keď zlyhajú všetky iné opatrenia.

O zavedení mimoriadnych regulačných opatrení má právo rozhodnúť len Vláda Slovenskej republiky /ak sa opatrenia týkajú územia minimálne 2 krajov/ alebo **okresný úrad v sídle kraja** pre územie daného kraja.

Obec Priepasné v tomto prípade aktivuje činnosť výdajne odberných oprávnení.

Výdajňa odberných oprávnení je priestor vymedzený obcou Priepasné, s pôsobnosťou pre obec Priepasné, uspokojený na výdaj a zúčtovanie odberných oprávnení podľa evidencie obyvateľstva.

Výdajňa odberných oprávnení (ďalej len „VOO“) bude zriadená vo :

Výdajnom mieste č. 30:

**Obecný úrad Priepasné
906 15 Priepasné č. 109**

Okruh výdajne odberných oprávnení : celá obec Priepasné

Poznámka:

Výdajné miesto č. 30 je takto očíslované v rámci okresu Myjava.

Na záver:

Veríme, že informácie obsiahnuté v tejto príručke Vám poskytnú dostatočný prehľad o tom, ako sa správať v krízových situáciách a taktiež o tom, ako je pripravená obec Priepasné riešiť tieto situácie. Radi prijímame Vaše podnetné, avšak konkrétne návrhy, na skvalitnenie pripravenosti na riešenie možných krízových situácií na adrese:

Obec Priepasné, 906 15 Priepasné č. 109
alebo e-mail: peter.czere@priepasne.sk